



Paskelbtas Id	:	C-599/20
Dokumento numeris	:	1
Registro numeris	:	1166892
Pateikimo data	:	13/11/2020
Įrašymo į registrą data	:	16/11/2020
Dokumento tipas	:	Prašymas priimti prejudicinį sprendimą
<hr/>		
Pateikimo per e-Curia referencinis numeris	:	Procesinis dokumentas DC136732
Rinkmenos numeris	:	1
Pateikėjas	:	Bieliniene Kristina (J357874)



## LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

### N U T A R T I S

2020 m. lapkričio 3 d.  
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Ryčio Krasausko (pranešėjas), Ričardo Piličiausko (kolegijos pirmininkas) ir Ramutės Ruškytės, teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Baltic Master“ apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2015 m. sausio 22 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Baltic Master“ skundą atsakovui Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, trečiajam suinteresuotam asmeniui Vilniaus teritorinei muitinei dėl sprendimų panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Byloje nagrinėjamas ginčas tarp pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Baltic Master“ (toliau – ir pareiškėjas) ir atsakovo Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir Departamentas) kilo dėl Vilniaus teritorinės muitinės (toliau – ir Vilniaus TM) 2013 m. gruodžio 20 d. patikrinimo ataskaitos Nr. 3VM3200124M (toliau – ir Ataskaita), kuria pareiškėjui įregistruota skola muitinei.

*Teisinis pagrindas. Sąjungos teisė*

2. 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (toliau – ir Bendrijos muitinės kodeksas), 29 straipsnio 1 dalies d punktas įtvirtina, kad „importuojamų prekių muitine verte laikoma sandorio vertė, tai yra kaina, faktiškai sumokėta arba mokėtina už prekes, parduodamas eksportui į Bendrijos muitų teritoriją, prireikus patikslinta vadovaujantis 32 ir 33 straipsniais, jeigu: <...> d) pirkėjas ir pardavėjas tarpusavyje nesusiję arba, jeigu pirkėjas ir pardavėjas tarpusavyje susiję, sandorio vertė priimtina muitinei remiantis 2 dalimi.“

3. Bendrijos muitinės kodekso 30 straipsnio 2 dalies b punkte nurodoma, kad „muitine verte, nustatyta vadovaujantis šiuo straipsniu, laikoma: <...> b) panašių prekių, parduotų eksportui į Bendriją ir eksportuotų tuo pačiu arba maždaug tuo pačiu metu kaip ir prekės, kurių vertė yra nustatinėjama, sandorio vertė“.

4. Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnis nustato, kad „jeigu importuojamų prekių muitinės vertės neįmanoma nustatyti vadovaujantis 29 arba 30 straipsniais, ji nustatoma remiantis duomenimis, kuriuos galima gauti Bendrijoje, ir naudojant priimtinas priemones, atitinkančias principus ir bendrąsias nuostatas, kurie išdėstyti <...> šio skyriaus nuostatose.“



5. 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 2454/93, išdėstantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas (toliau – ir Įgyvendinimo reglamentas), 142 straipsnio 1 dalies d punktas įtvirtina, kad „šioje antraštinėje dalyje: <...> „panašios prekės“ – toje pačioje valstybėje pagamintos prekės, kurios, nors ir nėra visais atžvilgiais vienodos, tačiau yra panašių charakteristikų ir pagamintos iš panašių sudėtinių medžiagų, gali atlikti tas pačias funkcijas ir būti komerciškai pakeistinos <...>“.

6. Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio 1 dalies b, e ir f punktuose nurodoma, kad „taikant [Bendrijos muitinės] kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punktą ir 30 straipsnio 2 dalies c punktą, asmenys laikomi susijusiais *tik tuo atveju*, jeigu: <...> b) jie yra juridškai pripažinti verslo partneriai; <...> e) vienas iš jų tiesiogiai arba netiesiogiai valdo kitą; f) abu šie asmenys tiesiogiai arba netiesiogiai yra valdomi trečiojo asmens <...>“.

7. Įgyvendinimo reglamento 151 straipsnio 3 dalis įtvirtina, kad „jeigu, taikant šį straipsnį, randama daugiau negu viena panašių prekių pardavimo sandorio vertė, tai importuotų prekių muitinei vertei nustatyti naudojama mažiausioji iš šių verčių.“

8. „Įgyvendinimo reglamento 23 priedo nuostata dėl Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnio 1 dalies nurodo, kad „3. Tarp tokių pagrįsto lankstumo pavyzdžių paminėtini šie: <...> b) panašios prekės – reikalavimas, kad panašios prekės turėtų būti eksportuojamos tuo pačiu arba maždaug tuo pačiu metu kaip ir prekės, kurių vertė nustatinėjama, gali būti lanksčiai interpretuojamas; panašios importuotos prekės, pagamintos kitoje eksporto šalyje nei prekių, kurių vertė nustatinėjama, gali būti laikomos muitinio įvertinimo pagrindu; gali būti naudojamos pagal 30 straipsnio 2 dalies c ir d punktus jau nustatytos panašių importuojamų prekių muitinės vertės“.

#### *Teisinis pagrindas. Nacionalinė teisė*

9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. spalio 27 d. nutarimu Nr. 1332 „Dėl 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, ir 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas, taikymo Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, ir 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas, taikymo Lietuvos Respublikoje taisyklių (toliau – ir Nutarimu Nr. 1332 patvirtintos taisyklės), 12 punktas nustato, kad „taikydama tapačių bei panašių prekių sandorio vertės metodus ir Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnį, muitinė naudojasi Muitinės departamento prekių muitinio įvertinimo duomenų bazėje sukauptais duomenimis apie prekių muitinę vertę. Duomenų atrankos iš šios duomenų bazės, naudojimosi jais ir sprendimo nustatyti prekių muitinę vertę pagal nurodytoje duomenų bazėje sukauptus duomenis įforminimo tvarką nustato Muitinės departamento generalinis direktorius.“

10. Departamento direktoriaus 2004 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 1B-431 „Dėl Importuojamų prekių muitinio įvertinimo kontrolės taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Importuojamų prekių muitinio įvertinimo kontrolės taisyklių (toliau – ir Muitinės departamento taisyklės) 7 punktas nustato, kad „muitinės pareigūnai naudojami Prekių muitinio įvertinimo duomenų bazė, kuri formuojama Muitinės departamento nustatyta tvarka, šiais tikslais: 7.1. palyginti importuojamų ir anksčiau importuotų prekių muitines vertes, patikrinti prekių muitinės vertės realumą; 7.2. pasirinkti informaciją apie prekių vertes ir kainas kitų muitinio įvertinimo metodų taikymui arba papildomai garantijai / užstatui apskaičiuoti.“

11. Muitinės departamento taisyklių 24 punktas nurodo, kad „jeigu priimamas [Muitinės departamento] taisyklių 20.4 punkte nurodytas sprendimas (taikyti tapačių arba panašių prekių sandorio vertės metodą), privalu vadovautis Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 150 straipsniu. Jeigu muitinio įforminimo metu nėra galimybės vykdyti Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 150 straipsnio reikalavimų, prekių muitinė vertė nustatoma vadovaujantis Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsniu („6“ metodas). Nustatant prekių muitinę vertę „6“ metodu,



taikoma prekių kaina turi būti artima tapačių arba panašių prekių kainai, tačiau leistinas lankstesnis šiems metodams nustatytų reikalavimų taikymas (pvz., „90 dienų“ reikalavimas gali būti taikomas lanksčiai, prekės gali būti pagamintos ir ne toje pačioje šalyje kaip prekės, kurių muitinė vertė nustatoma, galėtų būti taikoma eksporto šalies kaina ir pan.)“.

### *Reikšmingos faktinės aplinkybės*

12. Pareiškėjas 2009–2012 metais į Lietuvą importavo Malaizijos kilmės iš „Gus Group LLC“ (toliau – ir pardavėjas) įvairius kiekius prekių, kurias deklaracijose aprašė kaip „oro kondicionavimo įrenginių dalys“, jas deklaravo vienu prekių (TARIC) kodu, nurodydamas bendrą šių dalių masę kilogramais (toliau – ir ginčo prekės). Deklaracijose kaip ginčo prekių muitinę vertę pareiškėjas nurodė sandorio vertę, t. y. kainą, nurodytą jam išrašytose sąskaitose.

13. Vilniaus TM atliko pakartotinį pareiškėjo veiklos patikrinimą, susijusį su prekių importu nuo 2009 m. liepos 1 d. iki 2012 m. rugpjūčio 31 d. Po atlikto patikrinimo surašytoje Ataskaitoje vietos mokesčių administratorius nepripažino 23-ose importo deklaracijose nurodytos sandorio vertės. Atitinkamai Vilniaus TM ginčo prekių muitinės vertę nustatė vadovaudamasi Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsniu, šiuo tikslu remdamasi muitinės prekių muitinio įforminimo informacinėje sistemoje (PREMI DB) (toliau – ir PREMI duomenų bazė) turimais duomenimis.

14. Tokį sprendimą vietos mokesčių administratorius priėmė, be kita ko, vertindamas, jog pareiškėjas ir pardavėjas laikyti susijusiais asmenimis Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punkto taikymo tikslais, o ginčo prekių muitinės vertės nėra galimybės nustatyti nė vienu iš šio kodekso 29–30 straipsniuose nurodytu metodu (būdu).

15. Pareiškėjas su Ataskaita nesutiko ir skundė ją Departamentui. Išnagrinėjęs pareiškėjo skundą Departamentas 2014 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. 1A-153 patvirtino Vilniaus TM patikrinimo ataskaitą. Todėl pareiškėjas tokį sprendimą apskundė Mokestinių ginčų komisijai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. 2014 m. liepos 2 d. ši institucija priėmė sprendimą Nr. S-122(7-66/2014), kuriuo patvirtino skundžiamą Departamento sprendimą, tačiau atleido pareiškėją nuo delspinigių mokėjimo.

16. Dėl tokio sprendimo panaikinimo pareiškėjas su skundu kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, be kita ko, prašydamas kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (toliau – ir ESTT, Teisingumo Teismas) dėl prejudicinio sprendimo priėmimo ir suformulavo konkrečius klausimus dėl Bendrijos muitinės kodekso 29, 30 ir 31 straipsnių, taip pat Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio tam tikrų nuostatų išaiškinimo.

17. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2015 m. sausio 5 d. sprendimu pareiškėjo skundą atmetė. Dėl pareiškėjo pateikto prašymo kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo teismas pažymėjo, kad byloje yra pakankamai duomenų sprendimui priimti, teismui jokių papildomų klausimų teisės nuostatų aiškinimo klausimais nekilo. Apeliacinį skundą dėl tokio Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimo nagrinėjęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2016 m. kovo 22 d. nutartimi paliko pirmosios instancijos teismo sprendimą nepakeistą. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad šio ginčo apimtyje jam nekilo neaiškumų dėl Sąjungos teisės aktų nuostatų, todėl netenkino prašymo kreiptis į Teisingumo Teismą.

18. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2019 m. rugsėjo 18 d. nutartimi tenkino pareiškėjo prašymą atnaujinti procesą administracinėje byloje.

19. Teismas nustatė, kad pareiškėjas 2016 m. rugsėjo 15 d. kreipėsi į Europos Žmogaus Teisių Teismą (toliau – ir EŽTT) dėl Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 6 straipsnio 1 dalies (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą) ir Konvencijos 1 protokolo 1 straipsnio pažeidimo nagrinėjant administracinę bylą (peticijos Nr. 55092/16). EŽTT 2019 m. balandžio 16 d. sprendime konstatavo, kad Lietuvos Respublikos teismai nepakankamai motyvavo atsisakymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą pagal pareiškėjo prašymą administracinėje byloje ir pažeidė Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą). Teismas nurodė, kad tiek Vilniaus apygardos administracinis teismas, tiek Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas atmetė pareiškėjo prašymą



kreiptis į ESTT remdamiesi labai trumpu paaiškinimu. Teismas pažymėjo, jog pareiškėjo prašymas buvo labai detalus, o teismas nepateikė pakankamai išsamių motyvų, kodėl kreipimasis į ESTT nebuvo reikalingas, taip pat nenurodė Teisingumo Teismo praktikos pavyzdžių panašiose situacijose. Nusprendęs, kad pareiškėjo administracinėje byloje motyvų pritrūko, EŽTT konstatavo Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimą (žr. EŽTT 2019 m. balandžio 16 d. *Baltic Master prieš Lietuvą* (pareiškimo Nr. 55092/16) 40–43 p.).

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

## II.

20. Byloje kyla klausimai dėl Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punkto, 31 straipsnio 1 dalies ir Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio 1 dalies b, e ir f punktų aiškinimo. Todėl yra reikalinga kreiptis Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą (Administracinių bylų teisenos įstatymo 4 str. 3 d.).

*Dėl Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punkto ir Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio 1 dalies b, e ir f punktų turinio*

21. Siekiant įvertinti, ar nagrinėjamu atveju pagrįstai nebuvo remtasi sandorio verte nustatant ginčo prekių muitinę vertę, pirmiausia klausimas kyla dėl Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio 1 dalies b, e ir f punktų aiškinimo ir taikymo nustatant, ar pareiškėjas ir ginčo prekių pardavėjas gali būti laikomi susijusiais asmenimis, kaip tai suprantama pagal Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punktą.

22. Iš Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punkto ir 2 dalies matyti, kad kai pirkėjas ir pardavėjas yra tarpusavyje susiję, sandorio vertė pripažįstama priimtina, jeigu pirkėjo ir pardavėjo tarpusavio ryšys neturėjo įtakos pardavimo kainai.

23. Kiek tai yra susiję su asmenų pripažinimu „susijusiais“, Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punkto tekstas buvo patikslintas Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio 1 dalimi. Šioje nuostatoje pateikiamas išsamus sąrašas atvejų, kai asmenys laikomi susijusiais Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punkto prasme. Pabrėžtina, kad minėti atvejai laikytini griežtai apibrėžtais (šiuo klausimu žr. Teisingumo Teismo 2016 m. sausio 21 d. sprendimo byloje *Stretinskis*, C-430/14, EU:C:2016:43, 16 p.).

24. Šiame kontekste teisėjų kolegija pažymi, kad byloje nėra dokumentų, kurie tiesiogiai patvirtintų kokių nors pardavėjo ir pareiškėjo tarpusavio ryšių, nurodytų Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio 1 dalyje buvimą. Iš tiesų nėra jokių oficialių duomenų, leidžiančių šiuos ūkio subjektus laikyti *juridiškai pripažintais* verslo partneriais Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio 1 dalies b punkto prasme, ar kad egzistotų kokie nors tiesioginio ar netiesioginio valdymo (kontrolės) elementai, minimi to paties straipsnio 1 dalies e ir f punktuose.

25. Kita vertus, nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad (1) pardavėją ir pareiškėją sieja ilgalaikiai komerciniai sandoriai; (2) prekės buvo tiekiamos nesudarius jokių pirkimo–pardavimo sutarčių, kuriose būtų aptartos pristatymo, apmokėjimo, prekių gražinimo ir kitos tokiems sandoriams būdingos sąlygos; (3) prekės buvo tiekiamos be išankstinio apmokėjimo ir nepaisant to, kad pareiškėjas turėjo dideles skolas pardavėjui už ankstesnius tiekimus; (4) nepaisant ypač didelės ginčo sandorių vertės, netaikytos (nenumatytos) jokios įprastinėje komercinėje veikloje būdingos įsipareigojimų (prievolių) įvykdymo užtikrinimo bei rizikos mažinimo priemonės (avansiniai mokėjimai, laidavimai, garantijos, delpinigia ir kt.); (5) nėra duomenų, leidžiančių teigti, kad pardavėjas apskritai būtų vykdęs kokią nors atsiskaitymų bei kitų įsipareigojimų vykdymo kontrolę; (6) nustatyti atvejai, kai pareiškėjo įmonėje dirbantys asmenys įgaliojimo pagrindu veikė pardavėjo vardu ir naudojo jo (pardavėjo) spaudu.



26. Teisėjų kolegijos vertinimu, tokių faktinių aplinkybių visuma sudaro pagrindą manyti, kad pardavėją ir pareiškėją nagrinėjamu atveju sieja ypatingai glaudus tarpusavio ryšys, dėl kurio šių asmenų sandoriai sudaryti ir vykdyti įprastinėje (komercinėje) praktikoje nebūdingomis sąlygomis ir nėra jokių kitų objektyvių aplinkybių, galinčių pagrįsti tokių sandorių ekonominę logiką.

27. Šiuo aspektu pažymėtina, kad panašūs, kaip nagrinėjamoje byloje, ūkio subjektų elgsenos modeliai paprastai būdingi tokiais atvejais, kai viena sandorio šalis kontroliuoja kitą arba jos abi yra kontroliuojamos trečiojo asmens. Taigi, nors ir nėra jokių oficialių duomenų apie tokios kontrolės buvimą *de jure*, teisėjų kolegijos nuomone, nagrinėjamos bylos aplinkybės galbūt yra pagrindas vertinti, kad *de facto* pardavėjas ir pareiškėjas galėtų būti laikomi susijusiais asmenimis Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punkto prasme pagal Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio 1 dalies e ir (ar) f punktus.

28. Pagrindinėje byloje Vilniaus TM, atsižvelgusi į mokestinio patikrinimo metu nustatytas reikšmingas aplinkybes, kurias teisėjų kolegija jau paminėjo anksčiau, taip pat konstatavo esant pagrindą pareiškėją ir pardavėją pripažinti susijusiais asmenimis vadovaujantis Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio 1 dalies b punktu, t. y. juridškai pripažintais verslo partneriais.

29. Teisingumo Teismas savo praktikoje nėra aiškinęs juridškai pripažintų verslo partnerių sąvokos, o teisėjų kolegijai šios nuostatos turinys kelia tam tikrų klausimų.

30. Pagal įprastai suvokiamą verslo partnerystės sampratą galima manyti, kad tokia teisinė verslo (veiklos) forma apjungia kelis vienas nuo kito nepriklausančius subjektus, kurie savu ruožtu nėra kontroliuojami trečiojo asmens. Tokios formos teisiniai santykiai, be kita ko, pasižymi į partnerystę susijungusių subjektų vieninga į ekonominę naudą (pelną) nukreipta orientacija, susitartomis dalimis dalinantis investicijomis ir veiklos valdymo funkcijomis.

31. Šiame kontekste teisėjų kolegija akcentuoja, kad nagrinėjamoje byloje pardavėjo ir pareiškėjo sudarytų sandorių aplinkybės, ypač atsižvelgiant į šių ūkio subjektų daugiametę tarpusavio verslo praktiką, galėtų būti vertinamos, kaip patvirtinančios ypač glaudžius ir dideliu bei įprastinėje ekonominėje veikloje nebūdingu pasitikėjimu grįstus santykius: nesant pirkimo–pardavimo sutarčių, avansinių mokėjimų, prievolių įvykdymą užtikrinančių priemonių bei esant ankstesniems dideliems įsiskolinimams pardavėjui, jis pareiškėjui perleidžia didelės vertės turtą, kartu įgaliodamas pareiškėjo darbuotojus pardavėjo vardu tvarkyti tam tikrus formalumus, ką darydami jie naudoja pardavėjo įmonės spaudą. Kitaip tariant, išdėstytos aplinkybės leidžia manyti, jog pardavėjo ir pareiškėjo verslo santykiai iš tiesų *de facto* galbūt prilygsta verslo partnerystei Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio 1 dalies b punkto prasme. Žinoma, nesant jokių kitų Sąjungos teisės aktų nuostatų ir susijusios Teisingumo Teismo praktikos dėl aptariamų Įgyvendinimo reglamento nuostatų, nėra aišku, ar toks vertinimas iš tiesų yra pateisinamas, ypač kai nuostatos formuluotė, kuri, kaip minėta, turi būti aiškinama griežtai, aiškiai nustato, kad asmenys turi būti „<...> juridškai pripažinti <...>“.

32. Apibendrinant tai, kas nurodyta anksčiau, teisėjų kolegija siekia išsiaiškinti, ar Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punktas ir Įgyvendinimo reglamento 143 straipsnio b, e ar f punktai turi būti aiškinami taip, kad pirkėjas ir pardavėjas laikomi susiję tokiais atvejais, kai, kaip yra nagrinėjamoje byloje, nesant dokumentų (oficialių duomenų), patvirtinančių verslo partnerystę ar kontrolę, tačiau objektyviais įrodymais pagrįstos sandorių sudarymo aplinkybės yra būdingos ne veikiant įprastinėmis ekonominės veiklos sąlygomis, bet labiau atvejais, kai (1) tarp sandorio šalių egzistuoja ypač glaudūs ir dideliu abipusiu pasitikėjimu pagrįsti verslo santykiai arba (2) viena sandorio šalis kontroliuoja kitą arba abi sandorio šalys yra kontroliuojamos trečiojo asmens.

#### *Dėl Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnio 1 dalies*

33. Nagrinėjamu atveju Vilniaus TM pareiškėjo importuotų prekių muitinę vertę nustatė naudodama PREMI duomenų bazėje esančius duomenis apie kito importuotojo konkrečioje deklaracijoje deklaruotų importuotų prekių tuo pačiu pavadinimu (oro kondicionierių dalys), klasifikuojamų tuo pačiu 8415 90 00 90 TARIC kodu, tos pačios Malaizijos kilmės (to paties gamintojo), sandorio verte – 56, 67 Lt/kg. Atkreiptinas dėmesys, kad tai buvo vienintelis tuo pačiu 8415 90 00 90 TARIC kodu klasifikuojamos prekės eksporto iš Malaizijos atvejis, fiksuotas 2010 m.



PREMI duomenų bazėje. Šio atvejo sandorio vertę Vilniaus TM pritaikė pareiškėjo 2009–2011 m. deklaruotoms prekių vertėms.

34. Šiame bylos nagrinėjimo etape teisėjų kolegija vertina, kad pareiškėjas neįrodė, jog ginčo prekių vertė beveik nesiskiria nuo vienos iš Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytų verčių. Pastebėtina ir tai, kad siekdama nustatyti pareiškėjo importuotų prekių vertę Vilniaus TM konstatavo, jog nebuvo galimybės pagal kilmės šalį pritaikyti muitiniam įvertinimui tapačių ir panašių prekių sandorio vertės, t. y. PREMI duomenų bazėje nėra informacijos apie sandorius, kurie atitinka tapačių ir panašių prekių reikalavimus, kaip jie suprantami pagal atitinkamas Bendrijos muitinės kodekso ir Įgyvendinimo reglamento nuostatas. Taip pat nebuvo galimybės vertės nustatyti dedukciniu vertės metodu, nes pareiškėjas nepateikė šiam metodui taikyti reikalingų dokumentų ir informacijos. Nebuvo galimybės apskaičiuoti prekių vertę ir pagal apskaičiuotosios vertės metodą, nes, vadovaujantis Įgyvendinimo reglamento 153 straipsnio 1 dalimi, muitinė negali reikalauti iš ne Bendrijos asmens pateikti duomenis, kurių reikia šiai vertei nustatyti. Kitaip tariant, pareiškėjo importuotų prekių vertė negalėjo būti nustatoma nuosekliai taikant Bendrijos muitinės kodekso 29-30 straipsnio nuostatas.

35. Pagal Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnio 1 dalies trečiąją įtrauką, jeigu importuojamų prekių muitinės vertės neįmanoma nustatyti vadovaujantis 29 arba 30 straipsniais, ji nustatoma remiantis duomenimis, kuriuos galima gauti Bendrijoje, ir naudojant priimtinas priemones, atitinkančias principus ir bendrąsias nuostatas, kurie išdėstyti šio skyriaus nuostatose. Šiuo aspektu atkreiptinas dėmesys, kad Nutarimu Nr. 1332 patvirtintų taisyklių 12 punkte yra aiškiai įtvirtinta, jog taikydama tapačių bei panašių prekių sandorio vertės metodus ir Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnį, muitinė naudojasi Muitinės departamento prekių muitinio įvertinimo duomenų bazėje sukauptais duomenimis apie prekių muitinę vertę. Iš Muitinės departamento taisyklių 7 punkto yra aišku, kad Prekių muitinio įvertinimo duomenų bazė yra formuojama siekiu palyginti importuojamų ir anksčiau importuotų prekių muitines vertes, patikrinti prekių muitinės vertės realumą, taip pat pasirinkti informaciją apie prekių vertes ir kainas kitų muitinio įvertinimo metodų taikymui arba papildomai garantijai / užstatui apskaičiuoti. To paties teisės akto 24 punkte nurodyta, kad nustatant prekių muitinę vertę pagal Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnį, taikoma prekių kaina turi būti artima tapačių arba panašių prekių kainai, tačiau leistinas lankstesnis šiems metodams nustatytų reikalavimų taikymas (pvz., „90 dienų“ reikalavimas gali būti taikomas lanksčiai, prekės gali būti pagamintos ir ne toje pačioje šalyje kaip prekės, kurių muitinė vertė nustatoma, galėtų būti taikoma eksporto šalies kaina ir pan.).

36. Taigi, vadovaudamasi, be kita ko, nurodytu reglamentavimu Vilniaus TM nustatė, kad pareiškėjo importuotų prekių, deklaruotų 2009–2011 m., muitine verte laikytina vertė, nustatyta naudojantis PREMI duomenų bazėje 2010 m. fiksuotu vieninteliu tuo pačiu TARIC kodu klasifikuotų prekių eksporto iš Malaizijos atveju. Nagrinėjamoje byloje nėra duomenų, iš kurių būtų galima spręsti apie Vilniaus TM pastangas gauti bet kokios papildomos nagrinėjamo klausimu aktualios informacijos iš kitų valstybių narių kompetentingų institucijų.

37. Teisėjų kolegijos vertinimu, prekių muitinės vertės nustatymas remiantis vieninteliu institucijos žinioje esančiu atveju *ipso facto* (savaimė) nesudaro pagrindo kvestionuoti gautų rezultatų teisingumo ir pagrįstumo. Tokią išvadą pagrindžia ir Įgyvendinimo reglamento 150 straipsnio 3 dalis bei 151 straipsnio 3 dalis, iš kurių turinio yra matyti, kad importuotų prekių muitinei vertei nustatyti pakanka duomenų apie vieno tapačių (150 str.) ar panašių (151 str.) prekių pardavimo sandorio vertę.

38. Kita vertus, teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, kad šiuo atžvilgiu pabrėžtina prekių *tinkamo* klasifikavimo reikšmė, todėl pirmiausia akcentuotinos tapačių ir panašių prekių sąvokos, apibrėžtos Įgyvendinimo reglamento 142 straipsnio 1 dalies c ir d punktuose.

39. Nagrinėjamos bylos aplinkybėmis aktuali tik panašių prekių sąvoka. Įgyvendinimo reglamento 142 straipsnio 1 dalies d punkte panašios prekės apibrėžiamos kaip toje pačioje valstybėje pagamintos prekės, kurios, nors ir nėra visais atžvilgiais vienodos, tačiau yra panašių charakteristikų ir pagamintos iš panašių sudėtinių medžiagų, gali atlikti tas pačias funkcijas ir būti komerciškai pakeistinos. Prekių kokybė, reputacija, prekių ir paslaugų ženklai – tai dalis veiksnių, į kuriuos turi būti atsižvelgiama nustatant, ar prekės panašios.



40. Šiame kontekste teisėjų kolegija pažymi, kad byloje surinkti duomenys šiame bylos nagrinėjimo etape leidžia daryti pagrįstą išvadą, kad ginčo prekės ir prekės, su kuriomis Vilniaus MT lygino ginčo prekes, siekdama nustatyti jų muitinę vertę, nors skirtingų importuotojų buvo deklaruotos tuo pačiu pavadinimu (oro kondicionierių dalys), klasifikuotos tuo pačiu 8415 90 00 90 TARIC kodu, nurodyta ta pati Malaizijos kilmė (tas pats gamintojas), vis dėlto nebuvo panašios, atsižvelgiant į Įgyvendinimo reglamento 142 straipsnio 1 dalies d punkte įtvirtintos sąvokos elementus.

41. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Komisijos reglamentų (EB) Nr. 1031/2008 (2008-09-19), Nr. 948/2009 (2009-10-31), iš dalies keičiančių Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės prekių nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo 1 priedą, nuostatomis, Suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos paaiškinimais (HSEs, 2007), EB Kombinuotosios nomenklatūros 1 ir 6 Bendrosiomis aiškinimo taisyklėmis, skyrių ir skirsnų, pozicijų ir subpozicijų pavadinimais oro kondicionavimo įrenginių dalys yra priskiriamos KN 8415 90 subpozicijai. Tačiau šioji subpozicija „oro kondicionavimo įrenginių dalys“ išties gali apimti labai įvairias ir skirtingas paskirties oro kondicionavimo sistemų dalis, kurios akivaizdžiai gali būti skirtingos vertės.

42. Kitaip tariant, byloje nustatytos aplinkybės leidžia manyti, kad TARIC kodas, skirtas muitinio klasifikavimo tikslais apjungti panašias prekes, nagrinėjamu atveju buvo pernelyg bendro (abstraktaus) pobūdžio.

43. Esant tokioms aplinkybėms teisėjų kolegija siekia išsiaiškinti, ar Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama kaip draudžianti prekės muitinę vertę nustatyti pagal nacionalinėje duomenų bazėje esančią informaciją apie vieną tos pačios kilmės prekių, nors ir nepanašų, kaip tai suprantama pagal Įgyvendinimo reglamento 142 straipsnio 1 dalies d punktą, bet priskiriamų tai pačiai TARIC pozicijai, muitinę vertę.

### III.

44. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra galutinės instancijos teismas administracinėms byloms (Administracinių bylų teisenos įstatymo 21 str.), todėl iškilus Europos Sąjungos institucijų priimtų teisės aktų aiškinimo klausimui, kurį išnagrinėti būtina, kad sprendimas byloje būtų priimtas, jis privalo kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą (SESV 267 straipsnio 3 dalis, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 40<sup>1</sup> str.).

45. Šiomis aplinkybėmis, siekiant išsklaidyti kilusias abejones dėl ginčo teisiniam santykiams aktualių Europos Sąjungos teisės normų aiškinimo bei taikymo, yra tikslinga kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu išsiaiškinti aptartas Sąjungos taisykles. Atsakymas į šios Nutarties rezoliucinėje dalyje nurodytus klausimus turėtų esminę reikšmę nagrinėjamai bylai, nes sudarytų prielaidas, be kita ko, užtikrinant Sąjungos teisės viršenybę, nedviprasmiškai ir aiškiai nuspręsti dėl teisinio pagrindo pardavėjo ir pareiškėjo įmonių, kaip susijusių asmenų Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalies d punkto prasme, kvalifikavimui, taip pat vietos mokesčių administratoriaus diskrecijos nustatant prekių muitinę vertę pagal Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnio 1 dalį, be to, sudarytų prielaidas vienodai nacionalinių teismų praktikai.

Vadovaudamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 40<sup>1</sup> straipsniu, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 100 straipsnio 1 dalies 9 punktu, 137 straipsniu, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės.

Kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiais byloje reikšmingais klausimais:



1. Ar 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 29 straipsnio 1 dalies d punktas ir 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas 143 straipsnio b, e ar f punktai turi būti aiškinami taip, kad pirkėjas ir pardavėjas laikomi susiję atvejais, kai, kaip yra nagrinėjamoje byloje, nesant dokumentų (oficialių duomenų), patvirtinančių verslo partnerystę ar kontrolę, tačiau objektyviais įrodymais pagrįstos sandorių sudarymo aplinkybės yra būdingos ne veikiant įprastinėmis ekonominės veiklos sąlygomis, bet labiau atvejais, kai (1) tarp sandorio šalių egzistuoja ypač glaudūs ir dideliu abipusiu pasitikėjimu pagrįsti verslo santykiai arba (2) viena sandorio šalis kontroliuoja kitą arba abi sandorio šalys yra kontroliuojamos trečiojo asmens?

2. Ar Reglamento (EEB) Nr. 2913/92 31 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama kaip draudžianti muitinės vertę nustatyti pagal nacionalinėje duomenų bazėje esančią informaciją apie vieną tos pačios kilmės prekių, nors ir nepanašių, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EEB) Nr. 2454/93 142 straipsnio 1 dalies d punktą, bet priskiriamų tai pačiai TARIC pozicijai, muitinę vertę?

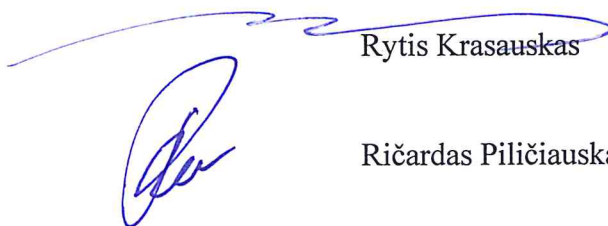
Nagrinėjamą administracinę bylą sustabdyti iki bus gautas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai



Rytis Krasauskas



Ričardas Piličiauskas



Ramutė Ruškytė